

**OPVALLENDE AANTALLEN JUVENIELE DRIETEENMEEUWEN *RISSA TRIDACTYLA* OP DE HONDS-
BOSSCHE ZEEWERING IN DE ZOMER VAN 1967.**

In de periode 20 juli - 25 augustus werd op de Hondsbossche Zeewering een opvallende invasie van voornamelijk juveniele Drieteenmeeuwen geconstateerd. Gedurende deze periode, die vooral in het begin gekenmerkt werd door harde westelijke winden, veel regen en lage temperaturen, vond een groot aantal de dood. Na 16 augustus, toen het weer verbeterde, nam de sterfte duidelijk af. In totaal werden langs de gehele zeewering (6 km lang) 42 dode Drieteenmeeuwen (alle juveniel) gevonden. De verdeling van de vondsten over

de tijd is vermeld in tabel 1. Hierin worden tevens de dagmaxima per 5-daagse periode aangegeven van (nog) levende vogels, rustend op de 500 m lange noordkop van de Hondsbossche.

periode	rustend	dood
20-25 jul	0	1
26-31 jul	2	2
01-06 aug	8	9
07-12 aug	14	16
13-18 aug	5	12
19-24 aug	3	2

tabel 1. Spreiding in de tijd van de op de noordkop van de Hondsbossche Zeewering rustende Drieteenmeeuwen (dagmaxima per pentade) en de op de gehele Hondsbossche (6 km) dood gevonden exemplaren.

De eerste vondst dateert van 21 juli. Hierna namen de aantallen toe tot en met de eerste week van augustus. In deze periode werden ook herhaaldelijk groepen in de branding fouragerende vogels opgemerkt (onder andere 28 juvenielen op 3 augustus en 20 juvenielen op 6 augustus), terwijl op 9 augustus over de gehele lengte van de zeewering 22 rustende juvenielen werden waargenomen. Adulte vogels werden alleen op 3 augustus gezien: 2 exx. rustend op de dijk. De op de dijk rustende Drieteenmeeuwen lieten zich zeer dicht benaderen (tot op 1 meter) en soms zelfs oprapen. Enkele exemplaren reageerden daarop met pikkende bewegingen, andere stierven in de hand, mogelijk zo sterk verzwakt dat de shock van het oprapen de directe doodsoorzaak vormde. Enkele tientallen jonge Drieteenmeeuwen werden levend binnengebracht bij de boswachter van Petten. Deze stierven alle, vaak ook direct na aanraking (mond. med. F. Erinkveld). Het Vogelopvangcentrum "De Horst" in Bergen en de Vogelwacht Katwijk maakten eveneens melding van grote aantallen binnengebrachte Drieteenmeeuwen. Het betrof zonder uitzondering sterk verzwakte vogels. Slechts éénmaal (op 30 juli) werd (lichte) oliebevuilding vastgesteld.

Een dergelijke omvangrijke stranding van Drieteenmeeuwen vond in deze tijd van het jaar nog niet eerder plaats. In de laatste tien jaar vond ik in de maanden juli en augustus slechts tweemaal een dode jonge Drieteenmeeuw op de Hondsbossche. Het is bovendien zo dat de meeste strandingen in ons land van deze soort gepaard zijn gegaan met oliebevuilding van het verenkleed (o.a. Camphuysen 1983). Het is echter wel bekend, dat in en na perioden van zwaar weer in de winter ook 'schone' vogels massaal verzwakt of dood kunnen aanspoelen, zoals bijvoorbeeld begin 1984 op de Atlantische kust van Frankrijk en Portugal (Le Sueur 1984, Teixeira 1985). Dit jaar betrof de stranding vooral vogels die nog slechts twee maanden oud waren. Voedselgebrek in de broedgebieden is hier en daar geopperd als mogelijke oorzaak voor een te geringe conditie van de jongen bij het uitvliegen. Dit, gevoegd bij het slechte weer dat het fourageren bemoeilijkte, zou mogelijk de gebeurtenissen kunnen verklaren.

During the period 20 July - 25 August 1987 exceptional numbers of dead and exhausted Kittiwakes were found at the Hondsbossche Zeewering (Noord-Holland province). A total of 42 birds, all juveniles, was registered along a stretch of 6 km. Live birds were frequently observed, feeding in the surf and resting or preening on the dike. Because of exhaustion these birds were very tame and many of them could be picked up. Some individuals died on being picked up, others were brought to bird rehabilitation centres along the coast, where most of them died. This was the first time that a wreck of Kittiwakes was witnessed at this time of the year on the Dutch coast. It has been suggested that the combination of a poor condition at the time of fledging and harsh weather in

the second half of July could have been responsible for the wreck.

Camphuysen, C.J. 1983. Overzicht van de zeevogelsterfte voor de Nederlandse kust, winter 1982/83. Nieuwsbrief NSO 4:97-122.

Sueur, F. le 1984. Will the Kittiwakes have survived January's "tempête exceptionnelle"? Jersey Evening Post, 15 March 1984.

Teixeira, A.M. 1985. Inspeções invernais da avifauna costeira em Portugal, 1983-84. Cyanopica 3(3):373-386.

Ruud Costers, NSO, Petten.